

Innst. 293 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:86 S (2011–2012)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om oppdatering av regelverket for sykemelding av studenter

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med gradert sykestipend for studenter permanent fra skoleåret 2012–2013.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide en mer fleksibel innretning av regelverket for sykestipend.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Stine Renate Håheim, Hadia Tajik, Truls Wickholm og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Eivind Nævdal-Bolstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget.

Komiteen understreker viktigheten av en høyt utdannet befolkning. Kravet om kompetanse og

kunnskap i dagens globale kunnskapsøkonomi er stadig økende, og skal Norge henge med i den internasjonale konkurransen, må en satse på høyere utdanning. Samtidig er også behovet for kompetent arbeidskraft og skolerte fagarbeidere viktig, slik at en sterk yrkesutdanning er en vesentlig faktor av utdanningssystemet.

Med dette som bakgrunn ser komiteen med bekymring på det store frafallet Norge har både i videregående opplæring og innenfor høyere utdanning i dag. Særlig i yrkesfagutdanningene i videregående skole er frafallet høyt, og flere viktige områder som ingeniør-, helse- og lærerutdanningene opplever store problemer med dette. Komiteen viser til at dette fører til store utgifter, både samfunnsøkonomisk og for den enkelte student. For å bidra til å redusere frafallet er det viktig å sørge for ordninger som ivaretar studentene på best egnet måte, og som setter flest mulig i stand til å fullføre et utdanningsløp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at noe av frafallet i videregående skole og høyere utdanning kan skyldes at studentene opplever traumatiske hendelser, sykdom eller liknende som gjør det vanskelig å fullføre studiene på planlagt eller normert tid. Det er nettopp med bakgrunn i dette at det i dag finnes et eget regelverk knyttet til sykemelding og stipendutbetalinger.

Komiteen viser til at sykestipend innebærer at lån og stipend gjøres om til sykestipend i en periode der en mottar støtte fra Statens lånekasse for utdanning og blir 100 prosent sykmeldt. Denne ordningen gjelder både for elever i videregående utdanning og studenter i høyere utdanning. Beløpet er det samme som en ellers ville mottatt i lån og stipend i samme periode som en er sykmeldt.

Komiteen registrerer at dagens ordning kun ivaretar de elevene og studentene som er 100 prosent sykmeldt i den aktuelle perioden. Samtidig ser komiteen at det har oppstått behov for å åpne for en gradering av sykestipendet.

I forbindelse med terrorangrepene 22. juli 2011 valgte regjeringen å innføre en midlertidig ordning med gradert sykestipend i studieåret 2011–2012 for elever og studenter som er minst 50 prosent studieuføre, og i Prop. 111 S (2011–2012) om revidert statsbudsjett for 2012 foreslår regjeringen å videreføre ordningen ut 2012. Komiteen understreker at denne ordningen ble gjort tilgjengelig for alle elever og studenter uansett årsak til sykdom, og ikke bare de som er direkte berørt av den nasjonale katastrofen som fant sted 22. juli.

Komiteen registrerer at denne ordningen kun gjelder ut året. Det medfører at elever i videregående utdanning og studenter ikke lenger har mulighet til å være delvis sykmeldt. Norges studentorganisasjon (NSO), Landsorganisasjonen i Norge (LO) og flere studentparlamentar var positive til graderingen av sykestipendet som ble gjort, og har i lengre tid ønsket å gjøre en slik ordning permanent.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at den opprinnelige begrunnelsen for å innføre sykestipendet var at elever og studenter som brukte lengre tid på utdanning på grunn av sykdom, ikke skulle ha høyere gjeld enn andre elever og studenter som tok samme utdanning. Flertallet viser til at studenter som er delvis syke kan studere delvis og opprettholde kontakten med studiested og medstudenter, også uten gradert sykestipend.

Flertallet ønsker å berømme regjeringen for å ha innført en midlertidig ordning med gradert sykestipend, og for at ordningen ble gjort gjeldende for alle studenter, uavhengig av 22. juli 2012. Flertallet har merket seg at denne ordningen med gradert sykestipend har fungert positivt, og at den midlertidige ordningen vil bedre den økonomiske situasjonen for studenten når utdanningen er ferdig og lånet skal betales tilbake. Flertallet ser at det også kan finnes grunner til å samordne velferdsordningene for studenter når det gjelder arbeidsavklaringspenger og sykepenger. Men flertallet viser til at endringene vil ha budsjettmessige konsekvenser, og at eventuelle endringer vil måtte gjøres i forbindelse med budsjettbehandlingen på Stortinget.

Flertallet viser til at forslagsstillerne skriver at dersom studenter produserer studiepoeng under sykemelding, vil sykestipendet bortfalle. Flertallet viser til statsrådets svarbrev 19. april 2012), hvor det slås fast at det er mulig å få sykestipend i

løpet av semesteret selv om studenten består eksamen. Det er dermed ikke et vilkår for å få sykestipend at studenten ikke består eksamen.

Flertallet viser til at dersom en student er sykmeldt på grunn av sykt barn under 12 år, er retten til sykestipend helt uavhengig av den andre forelderens inntekt. Flertallet deler derfor statsrådets vurdering om at det ikke er behov for endringer i regelverket når det gjelder sykestipend for studenter med barn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil fremheve at med gradert sykestipend vil flere elever og studenter bli i stand til å fullføre studiene på kortere tid enn i dag, siden de med en gradert ordning får anledning til å studere i deler av sykemeldingstiden. Disse medlemmer ser at dette vil være lønnsomt på lengre sikt da det vil bidra til at færre faller fra. Det vil også være bedre for den enkelte student, som får fullført studiene på kortere tid.

Disse medlemmer mener det er viktig å etablere langsiktige og fleksible ordninger knyttet til gradering av sykestipend nettopp slik at hver enkelt student blir fulgt opp på en bedre og mer tilpasset måte. Samtidig ser disse medlemmer at å opprettholde en for rigid ordning vil kunne føre til at flere studenter tar ut sykemelding i en større prosentdel enn de i realiteten hadde trengt, nettopp for å få rett til sykestipend.

Disse medlemmer vil også understreke at reglene generelt rundt sykestipend og velferdsordninger knyttet til studenter i flere tilfeller oppleves som for rigide. Studenter som mottar sykepenger eller arbeidsavklaringspenger, har ikke rett til sykestipend. Disse medlemmer ser at dette også gjelder i de tilfeller hvor studielån og stipend er hovedinntektskilden for studenten. Dette slår uheldig ut for studenter som har en deltidsjobb, da det innskrenker deres økonomiske handlingsrom ved en eventuell sykemelding.

Når det gjelder studenter med barn, er det også utfordringer. Sykestipend kan i dag gis til studenter med syke barn under 12 år, men i de tilfeller hvor en av foreldrene har en annen inntekt i tillegg til studielån og stipend, opplever flere at denne retten bortfaller. Slik disse medlemmer ser det, gjør manglende fleksibilitet i reglene det vanskelig for studenter med barn.

Disse medlemmer mener det er viktig med fleksible og gode løsninger for studentene. Det er i både samfunnets og den enkelte students interesse at flest mulig fullfører studiet på kortest mulig tid. Dagens ordning, hvor en enten må være 100 prosent

sykmeldt eller friskmeldt er til hinder for flere av de studentene som har behov for en gradering.

Disse medlemmers oppfatning er at de som kan studere for eksempel 50 prosent må få anledning til det, uten å lide økonomisk. Uten et graderingssystem blir det fort slik at de som faktisk har kapasitet til å studere for eksempel halv tid, heller velger 100 prosent sykemelding, noe som både går ut over studentens egen studieprogresjon og gir økonomisk merbelastning for Lånekassen. Disse medlemmer støtter derfor at den midlertidige løsningen med gradering av sykestipend gjøres permanent.

Videre vil disse medlemmer presisere at ordningen må ha klare rammer, slik at det ikke blir mulig å spekulere i graderinger av sykemelding. Det er viktig med et tydelig regelverk som gjør at det kun er de studenter som har reelt behov for en gradert sykemelding, som får det.

Disse medlemmer støtter også forslag om gjennomgang av eksisterende lovverk knyttet til sykestipendet og dets forhold til andre offentlige velferds- og støtteordninger, samt for de studentene som har jobb ved siden av studiene. Disse medlemmer mener det er viktig å utforme og etablere systemer hvor det ikke straffer seg økonomisk for de studentene som blir sykmeldt og som har deltidsjobb på det aktuelle tidspunkt. Videre er disse medlemmer opptatt av at studenter med barn skal oppleve at det tilrettelegges for at også disse har rett til de samme gunstige ordningene knyttet til sykestipend.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn forslagene i dokumentet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med gradert sykestipend for studenter permanent fra studieåret 2012–2013.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide en mer fleksibel innretning av regelverket for sykestipend.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:86 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om oppdatering av regelverket for sykemelding av studenter – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 15. mai 2012

Marianne Aasen

leder

Mette Hanekamhaug

ordfører

